

Česká literatura druhé poloviny devatenáctého století

Jakub Rádl

10. června 2019

Obsah

1	Úvod	2
2	Májovci	2
2.1	Vítězslav Hálek (1835–1874)	2
2.1.1	Jan Neruda	3
3	Ruchovci	3
4	Lumírovci	3

Toto dílo *Česká literatura druhé poloviny devatenáctého století* podléhá licenci Creative Commons [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).
(creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

1 Úvod

- Česko je součástí Rakouska-Uherska
- Bachův absolutismus – přísná cenzura
- počátkem 60. let Bach odvolán → uvolnění situace
- 1855 – Almanach Lada Niola
 - Božena Němcová: povídka Sestry
 - Česko chce prokázat svou důležitost v rámci literatury

2 Májovci

1858 – Almanach Máj

- Vítězslav Hálek
- Karolína Světlá
- Jan Neruda
- Adolf Heyduk
- za cíl vyzvednout Máchův Máj
- Program
 - povznést kvalitativně českou literaturu na úroveň světové literatury
 - inspirací jsou romantici: E. A. Poe, Heinrich Heine, Viktor Hugo
 - v počátku lehce zanedbávána národní specifika
 - později řešili soudobou problematiku společnosti
 - do tvorby pronikají realistické principy a kritika
 - nová témata (sociální problematika dělníků, postavení žen ve společnosti, zájem o vědu)
 - nechtěli ztvárňovat historická témata (důležitá jsou ta aktuální)

2.1 Vítězslav Hálek (1835–1874)

- uznávaný již za svého života (především poezie)
- rivalita s Nerudou (Neruda ve své době méně oblíbený)
- povídka **Muzikantská Liduška**
 - baladicky laděné
 - dívka se nakonec zblázní, protože jí rodina nutí sňatek s mužem, kterého nemiluje
- sbírky poezie **Přírodě, Večerní písně**
 - přírodní, milostná, intimní lyrika
- drama **Král Vukašín**
 - historické drama ze srbských dějin
 - hráno v Prozatímním divadle
- povídka Myslivec
 - Jegor Vlasýč – namyšlený, k Pelageji se chová špatně, pije, opilý je agresivní
 - Pelageja – chudá, zamilovaná do Jegora, chce aby ji miloval zpět, ale je si vědoma, že ji nemiluje
 - Pelageja vyká Jegorovi, on jí ne

2.1.1 Jan Neruda

- sbírka **Písně Kosmické**
 - oslava řádu ve vesmíru
 - víra v lidský rozum
 - tvrdí, že se jednou do vesmíru podíváme
 - personifikace vesmírných těles
 - zachyceny osobní prožitky z milostného života
 - čítanka: zelená se tráva
- sbírka **Balady a Romance**
 - některé balady nazvány romancí a naopak
 - ukázka: balada Májová
 - ukázka: romance Helgolandská
- sbírka **Prosté motivy**
 - intimní lyrika
 - paralela mezi lidským životem a střídáním ročních dob
- sbírka Zpěvy Páteční
 - deset elegických básní
 - Moje barva červená a bílá
 - Jen dál
 - aluze na ukřižování Ježíše (naděje ze zmrtvýchvstání)
- sbírka Povídky Malostranské
 - k maturitě nečíst první a poslední povídku
 - ukázka: 261 – přivedla žebráka na mizinu
 - negativní vliv pomluvy na život člověka
 - baba Millionová rozšíří o žebráku Vojtíškově, že je bohatý → lidé mu přestanou dávat peníze → umře
 - inspirováno životem na Malé Straně
- sbírka **Arabesky**
 - Byl darebákem
- povídka **Trhani** – o dělnících na železnici

3 Ruchovci

4 Lumírovci